

**EXAMENUL NAȚIONAL PENTRU DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREUNIVERSITAR**

iulie 2025

Probă scrisă

LIMBA ȘI LITERATURA RROMANI MATERNĂ

Model

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 4 ore.

SUBIECTUL I

(60 de puncte)

Drabaren o tèksto thaj xramosaren nùmaj rromanesþe so mangel pes anþ-e puçhimata dine maj tele!

Me sem i Alina thaj kamav te vakãrav tumenqe palal jekh godãver zivutro. La mamã si la jekh daj-kaxni deşe kaxnõrrença. Kamavas te khelav man kadale kaxnõrãnça, tha` i daj kaxni na mukhel man. Kana zav karing lenþe, i kaxni phukhãrel pesqe pora, bašel rušli. Te kamavas te „çorav” laþar jekhe tiknorres – xutelas manþe. E mamãqi kaxni grizisarel zoralas pesqe kaxnõrrenþar. Sa o dïves rodel le tiknenqe laþhe xabena.

Daraþar, nijekh aver kaxni anþar i bar na bešel paşal e kaxnõrrã kana xan. I màmi phendãs kaj na sas la nijekhvar jekh daj-kaxni kaj te grizisarel pesqe tiknenþar sar kadaja.

Kana kerdõl pes rãt, i kaxni astarel e çokoça e mamãqi fista thaj i màmi zanel so si i vrãma te putarel o udar te aven e kaxnorrã andre te soven. I daj-kaxni zal paşal o bov, kothe kaj i màmi anglekerel lenqe e ratãqo xaben.

And-jekh palomezimëri, me thaj i màmi gelãm k-e nişte nãmurã and-o gav.

– Marinea! akhardãs i màmi le papos. Te na bistres te putares o udar te şaj te avel i kaxni andre! Xatãrdãn, Marinea?

– Xatãrdem, phenel o pãpos sovalo. Sar te bisterav? Jan... na avela khanç tumare kaxnãça ...

Kana areslãm palpale khere, rãte – i kaxni na sas khanikaj. O pãpos sovdãs anglal te soven e kaxnã. I çorri màmi! Na maj dikhlem la te avel kadja rušli. Maj but çasurã rodãm and-i bar, p-o drom, savorre thanesþe. Ivãþe.

Palal but vrãma gelãm te sovas and-i livni. Xurãvdãm amen and-e sovipnasqe gada, kerdãm amenqe truşul thaj kamlãm te çhas amen and-o sovthan. Andar jekh, aşundãm nişte başa. I màmi vazdãs o parind. Dikhlãm o şero e kaxnãqo.

– Klonk-klonk! kerdãs voj loşali.

– Vaj manþar! mardãs i màmi andar e vasta. Te dikhes kaj garavdãs pes! Godãver kaxnie! Sar şaj uklile e şopnã e kaxnõrrã? Na xakãrav!

Texarinãþe, i kuç daj-kaxni thaj pesqe deş kaxnõrrã beşenas godãver paşal o udar, aţukãrindoq te uştel i màmi te mukhel len avri.

– Klonk, klonk, klonk, na keren lãrma! phenelas voj pesqe tiknorrenqe. Na maj si but! Uştel i màmi... maj si jekh cira. Maj mukhen la te sovel!

(E mamãqi daj-kaxni, adaptãcia thaj o amboldipen kerde kaþar i Noemi Kordovan palal i Emilia Plugaru)

1. Xramosaren savo si o titulo thaj o autòro e dine tekstosqe! Palal so vakàrel pes and-o dino tèksto? **6 pùnttură**
2. Sikaven savo čhand/ fàlo le xramosaripnasqo si kadava xramosaripen (epikano vaj lirikano). Sosθar? **5 pùnttură**
3. Ambolden rumunikanes e anglutne trin alineàtură andar o tèksto din omaj opre! **10 pùnttură**
4. Arakhen, e dine tekstosθe, star mursikane navnă/ substantivură! **4 pùnttură**
5. Den i paradigma kaj savorre vaxta thaj mòdură e verbosqi „**aşunel**”! **15 pùnttură**
6. Nakhaven i sintagma „**o godăver živutro**” andar le savorre 8 kèzură, ka-o jekhipen thaj ka-o butipen! **10 pùnttură**
7. Nakhaven i sarnavni / o pronòmbro „**kon**” ka-e savorre kèzură. **6 pùnttură**
8. Arakhen star pašnăvnă/ adžektivură, e dine tekstosθar! **4 pùnttură**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

1. Xramosaren, and-e 1-2 patrină/riga, save si e etàpe kana siklăren e siklòven jekh naratìvo / epikano tèksto andar i školutni progràma/ školutne lila vaş e klàse V-VIII! Šaj te liel sar misal/ eksèmplo o siklăripen le tekstosqo „E mamăqi daj-kaxni”, dini ka-o Subijèkto I. **10 pùnttură**
2. Xramosaren jekh rig/ patrin (25 rëndură) palal o mothovipen „**I čhib si jekh importànto elemènto vaş amari identitèta.**”. **10 pùnttură**
3. Keren jekh evaluaciaqi fişa vaş **O adžektivo/ I pašnavni**, k-i oxtoto klàsa! **10 pùnttură**